

ANAOKULU'NA UYUM SÜRECİNDE AİLEYE DÜŞEN GÖREVLER

Okul öncesi eğitim; çocukların zihinsel, bedensel, duygusal ve en önemlisi sosyal gelişimlerini sistemli bir ortam içerisinde sağlayan, onlara iyi alışkanlıklar ve davranışlar kazandıran, yeteneklerini tanımlarına ve onların gelişmesine yardımcı olan bir eğitim dönemidir.

İlk 3 yıl içinde çocukların en etkili rol modeli anne ve babalarıdır. Onlarla girdiği etkileşim sonunda kazandığı davranış kalıplarını pekiştirerek kalıcılaştırması, etkileşim alanlarını genişletmesi için anaokulları kaçınılmaz birer paylaşım alanıdır. Çünkü çocuklar için akran iletişimi ve otorite ilişkisi çok önemlidir ve bunun temelleri de okul öncesi dönemde atılmaktadır. Elbette ki anaokuluna uyum sürecinde bir takım zorluklar yaşanır. Burada yapılması gereken, ebeveynlerin kararlı ve tutarlı davranması, okul ile işbirliği içinde çocuğun okula uyumunu sağlamak için çaba sarf etmeleridir. Çocuğun kreş veya anaokulunu reddetmesi halinde, anne-baba, büyükanne ve büyükbabadan herhangi birinin çocuktan yana tutumu ona güç verir ve çocuğun tepkisinin büyümesine sebep olur. Oysa çocuğun katıldığı ilk sosyal kuruma uyumu önemlidir. O yüzden okula gidişin tüm aile üyelerince desteklenmesi beklenir.

Çocuk sabahları okula gelmek istemeyebilir, ağlayabilir; karnının, başının ağrıdığını söyleyebilir, kahvaltı yapmaya nazlanabilir. Burada yapılması gereken kararlı olmak, çocuğa başka seçenekler sunmamak (anneanne, babaanne vb.) anlayabileceği bir dille kısa ve öz bir şekilde anaokuluna gitmesi gerektiğini anlatmaktır. Ayrıca anne-babanın, çocuğa tehditle veya sert bir tutumla yaklaşması ya da onu başkalarıyla kıyaslaması da problemin çözümünü zorlaştırır. Okula gitmek bir opsiyon değil bir durumdur. Nasıl yetişkinler işe gidiyorsa, çocuklar da okula gitmelidir.

Okula gittikten sonra annesinden kopamayan, sürekli ağlayan çocuklar eğer eve geri gönderilirse, ya da anne sınıfa alınırsa; bu çocuk için pekiştireç olacak, çocuk ağlama davranışını sık sık tekrarlama yoluna gidecektir. Çocuk okul öncesi dönemde, kendisi için neyin iyi ve doğru olduğunu kavrayabilecek durumda değildir ve bu kararları alma görevi size aittir. Genellikle çocuklar kreş ya da anaokuluna gelene kadar ağlayıp, gitmek istemeyip, kapıdan içeri girdikleri andan itibaren her şeyi unuturlar. Buradaki önemli noktalardan biri de okul kapısında ebeveynin çocukla ayrılık sürecini çok uzatmamasıdır. Onu bıraktığınızda çocuğunuz ağlamaya başlasa bile gittiğiniz konusunda kararlı davranın. Onu öpüp “Ben şimdi gidiyorum,” deyin ve geri geleceğinizi söyleyin. Bunun ne zaman olacağını onun bildiği terimler çerçevesinde anlamasını sağlayın. Sonra elinizi sallayıp yolunuza devam edin.. İyi olduğunu kontrol etmek için durup arkaya göz atmayın. Çocuğun, mümkünse okula bağımlı olmadığı ebeveyni tarafından götürülmesi de ayrılık sürecini daha da kolaylaştıracaktır. Anneye daha bağımlıysa okula, özellikle ilk alışma evresinde, babanın bırakmasında fayda olacaktır.

AİLEYE ÖNERİLER

* Anne-babanın devamlı çocuk önünde tartışmaları, kavgaları, evi terk etmeleri, dövme, sövme v.b. çocukta mutsuz, endişeli ve güvensiz bir yaşamın tohumlarını atarak uyum problemleri ortaya çıkarabilir. Sizden her ayrıldığı zamanda aklında; anne-babasının tartışabileceği hatta onu okulda bırakacağı korkusu oluşabilir.

* Ailelerin bazı tutumları; otoriter, baskıcı, korumacı, aşırı sevgi ve sınırsız hoşgörü gibi, çocuğu pasif, kararsız, güvensiz, kendini düşünen, yalan söylemeye eğilimli, toplulukta sabırsız ve öfkeli yapabilir. Çocuğun bütün isteklerini yerli yersiz, zamanlı zamansız, gerekli ve gereksiz şekilde yerine getirmek çocukta telafisi zor uyumsuzluklara yol açabilir. Anne baba olarak çocuğa sınırlar konusunda tutarlı olmak gerekir.

* Çocuklar davranış ve tutumlarında sevdiği insanlara benzemeye çalışırlar. Ona iyi model olunuz. Yapmamasını istediğiniz davranışları siz de yapmamaya özen gösteriniz.

*Göze, kulağa hitap eden somut materyallerden çok yararlanın ve soyut materyalleri az kullanın. Okul öncesi çocuklarda soyut düşünme henüz sağlıklı olarak gelişmediğinden sizi anlaması ve söylediklerinizi uygulaması zor olacaktır.

*Sorumluluk duygusunu artırmaya çalışın. Yanında siz yokken de özbakımını yapabilsin ya da yardım isteyebilsin.

*Yaşına uygun yapabileceği görevler verin.

*Başarılı olmuş kişilerden bahsedip ve örnek gösterin.

* Kendine güvenmesini sağlayın. Pozitif pekiştireçlerde bulunun.

* Okul arkadaşları ile iyi ilişkiler kurmasını sağlayın. Dışarıda da görüşmeleri konusunda destekleyin.

* Ondan yapamayacağı şeyleri istemeyin. Talimatlarınızı kısa kısa vermeye çalışın.

* Ona yaşından ve olduğundan daha küçükmüş ya da tam tersi büyükmüş gibi davranmayın.

* Onunla birlikte vakit geçirin , kendini ifade etmesini sağlayın.

* Ders için yeterli vakit ayırmasında ona yardımcı olun, okul başarılarını uygun bir şekilde ödüllendirin, ona her zaman cesaret verin , destekleyin. Mümkünse o ders çalışırken siz de okuma yapın ya da eksik işleriniz varsa onu tamamlayın. Eve eğlenceli bir ortamın olduğu durumlarda, ders çalışmak onun için cazip gelmeyecektir.

* Başarısızlıkları için konuşun, onu başarıya motive edin.

* Öğretmeni ile onun hakkında sık sık iletişime girin, öğretmenin onun hakkındaki önerilerini dikkate alın ve kendisine de bu konularda geribildirimde bulunun.

* Aile içi huzuru ve sevgi ortamını onun için hazırlayın.

* Anne ve baba **birlikte** dersleri konusunda destek olun.

* Onun kapasitesinden daha fazla beklentilere girmeyin, başarı duygusunu tatmasını sağlayın.

* Okulu sıradan bahanelerle aksatmasına izin vermeyin, bu durumu denetleyin.

* Onun kabiliyetlerini yönlendirin ve gelişmesini sağlayın. Kendi beklentilerinizi değil, onun hobilerini değerlendirin.

* Onunla mümkün olduğu kadar nitelikli zaman geçirin. Çalışan anne-baba olarak kendinizi suçlu hissetmeyin. Ayırdığınız vakit az bile olsa çok değerli ve faydalı olacaktır.

* Yaşlıları ve başkaları ile onu kıyaslamayın, rekabete sürüklemeyin. Tek rakibi kendisi olsun.

* Onun her zaman için yanında olduğunuzu devamlı hissettirin. Koşulsuz sevgi verin. ‘Sen hata yapsan da ben seni seviyorum...’

* Okul içi sosyal etkinliklerde onu cesaretlendirin.

* Anne ve babanın yalnız birinin okul konusunda desteğinin tam olarak yeterli gelmeyeceğini, her iki ebeveynin birlikte gereken önemi vermesi gerektiğini unutmayın.

* Ona sık sık söz hakkı verin, kendisini ve duygularını -ne düşünüyorsun, nasıl hissediyorsun- gibi sözlerle anlamaya çalışın. Siz de aynı şekilde ona duygu ve düşüncelerinizden bahsedin. Sadece anlatan değil aynı zamanda dinlemeyi de bilen olmasında fayda var.

* Konuşurken onun yüzüne bakın ve ciddiye alındığını hissettirin, onun fikirlerine değer verdiğinizi hissettirin.

* Korku ve endişelerine saygı duyun.

* Sosyal ortamlarda bulunmaya cesaretlendirin.

* Sık sık sevdiğinizi söyleyin, onun için önemli olan şeylere sizde önem verin.

* Aile için vazgeçilmez bir kişi olduğunun altını çiziniz. - Bizim için her halinle değerlisiniz-

* Onun yerine yapması gereken şeyleri siz yapmayın. Ödevler konusunda yardımcı olmak ile ödevini yapmak arasındaki farka dikkat edin.

* Okul hayatına ve eğitimine önem verin.

* Sadece onun için ayırdığınız zamanlar olsun, onunla beraber, onun tercih ettiği sosyal aktivitelerde bulunun.

* Yanlış ve uygunsuz cezalandırmadan kaçının, sebep-sonuç ilişkisini unutmayın.

* Onun farklı ve gelişmekte olan kişilik yapısı olduğunu unutmayın.